

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 4.—
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge dežele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserate) se plačuje od četverstosopne pete vrste po 12 h. za večkratne natis primeren popust.
Posamezna štev. stane 10 h.

Št. 298.

Telefonska številka 65.

Cellje, v soboto, 31. decembra 1910.

Čekovni račun 45.817.

Leto II.

Svojim prijateljem v slovo!

Z današnjo številko zaključuje »Narodni Dnevnik« svoj drugi letnik in obenem preneha izhajati. Na njegovo mesto bo stopil starejši in močnejši tovariš, »Slovenski Narod«, kateri bode z vso silo in energijo nadaljeval boj proti nemškutariji in z njo na tihem in javno zvezanim mednarodnim klerikalizmom na Spodnjem Štajerskem.

»Narodni Dnevnik« je pomenjal prvi poskus slovenskega dnevnika na Spodnjem Štajerskem. Ta poskus se je ponesrečil — ne morda zaradi pritiska nemškutarjev in vseh spodnještaj. duhovnikov, ki so ga zaradi njegove odločno narodne smeri in zaradi njegove resnicoljubnosti ter nesebičnega truda za narodov napredek smrtno sovražili — temveč zato, ker se plast slov. razumnosti na Spodnjem Štajerju še ni toliko zgostila, da bi si mogla vzdrževati samostojen dnevnik. Nekateri posamezniki, kateri bi morda lahko listu pomagali, da bi prestal kritična mlada leta, ki so težka pri vsakem novem časnikarskem podjetju, niso imeli smisla za velik pomen domačega dnevnika v političnem, kulturnem in gospodarskem oziru — no in to vse je pospešilo korak, katerega je napravilo listovo lastništvo z ustavljenjem nadaljnjega izhajanja »Narodnega Dnevnika«.

Ob tej priliki je gotovo naša dolžnost, da se v prvi vrsti spominjamo onih svojih somišljenikov in tovaršev, ki so z vsemi svojimi gmotnimi in duševnimi silami skušali ustvariti z našim listom trajno ostro orožje proti Nemcem in domačim narodnim škodljivcem. Spominjamo se tu predvsem članov strankinega izvrševalnega odbora, kateri so podpirali z velikimi svotami naš dnevnik; a žrtvovali niso le za dobro narodno in napredno stvar denarja temveč tudi marsikatero uro truda in dela za to, da bi mladi dnevnik zadostoval tudi v duševnem oziru vsem zahtevam modernega človeka. Smo sicer prišli tako daleč, da jih sedaj navadni vagabundi in politični koristolovci najslabše vrste zasmejujejo in blatijo za to, ker so po svojem najboljšem prepričanju delovali za napredek svojega rodu. Ako ni bilo za to vidnih zunanjih uspehov, ako ni bilo mandator in kriča slepe in kupljene mase — nič ne dě. Ljudje, ki ne vedo spoštovati osebnega poštenja in dobre volje pri svojih nasprotnikih, niso niti vredni pasjega biča. Ni nam bilo za prospeh oseb temveč stvari — to smo pokazali in dokazali; trdno smo prepričani, da bode ta vzgled veliko pripomogel k ozdravljenju naših javnih razmer.

Ali ni bilo le obilo žrtv v Celju za našo dobro stvar in list — obilo in preobilo so se žrtvovali in trudili naši somišljeniki in prijatelji po celi ostali Spodnji Štajerski in izven nje. Imen ne bomo naštevati nobenih. Ali kakor ima slehern izmed nas prepričanje, da je delal le za dobro stvar, tako mislimo, da bode enako prepričanje najlepše zadostje vsem našim prijateljem, najsi bodo že kdor ali kjerkoli. In to prepričanje nam bode bogato plačilo za vse, tudi za zasmejevanje naših krvnih bratov, katere je dobrega zaslepila dobičkaželjnost in brezprimerno politično sovraštvo.

Nismo nikoli odkrivali naši javnosti škandalov zaradi njih samih ali zaradi želje po trenutnih senzacijah. Imeli smo vedno trdno prepričanje in čut do svojih dolžnosti kot serioznega političnega lista in smo z ostrim nožem trebili gnjilobo le tam, kjer smo videli, da škoduje celoti in da kot poštnjakji ter vneti prijatelji svojega ljudstva ne moremo molčati. Storili smo to vedno ostro in odločno in ostali smo za to vedno moralni zmagovalci, dasi je imel marsikdo izmed nas neprijetnosti in so nas vneto zasledovali različni vladni prijatelji. Spominjamo se ob tej priliki tudi posebne ljubezni, ki sta nam jo izkazovala gg. dr. Bayer in Bračič; naj bode ta prepričana, da jima uslug za naš list in naše osebe ne pozabimo.

Zaključujoč se zahvaljujemo tudi vsem naročnikom in inšertantom za zaupanje in jih pozivamo, da ostanejo vbodoče zvesti »Slov. Narodu« in pa našemu ljudskemu glasilu »Nar. Listu«. Mnogo sil, katere je doslej vezalo delo za »Nar. Dnevnik«, pa bode odslej prostih in upamo, da bodo delale posebno vselej nemškutarjem in samo kutarjem. S prenehanjem »Nar. Dnevnika« nismo umrli, temveč se samo ojačili za novo delo. V tem gestu želimo tudi vsem somišljenikom in naročnikom vseelo Novo leto!

Uredništvo in upravištvo »Nar. Dnevnika«.

Slovenci, pozor!

Pričakovali smo sicer, da bodo Nemci delali z vso silo in z vsemi sredstvi na to, da bi nam odjedli pri ljudskem štetju veliko naših ljudi, nismo pa verjeli, da se bo to godilo na tak naravnost nepostavni način, kakor se v resnici godi.

Celjski mestni urad razpošilja celjskemu prebivalstvu med drugimi tiskovinami tudi vzgled, kako se naj dotične pole izpolnijo.

Na tem vzgledu je 20 imen in pri vseh razun dveh je zapisana nemščina kot občevalni jezik; samo ne pri enem vojaku in pri eni kuharici rojeni Madžarki. Pri teh dveh pa ni niti zapisan kak drug jezik, marveč se nahaja samo črna pika.

Mestni urad, ki bi vendar moral vsaj kot politična oblast biti nepristranski, želi tedaj, da bi vsi prebivalci zapisali samo nemščino kot občevalni jezik.

Na ta migljaj pa se Slovenci ne bomo ozirali. Upamo, da se nobeden pravi Slovenec ne bode ujel v to past.

Na Gornjem Štajerskem, v Ljubnem (Leoben) in okolici se pa spet razpošiljajo tiskovine, v katerih se sploh ne nahaja predal za občevalni jezik, marveč je samo vprašanje, kateri jezik da kdo govori ali piše.

Sedaj se bodo vendar vsakemu oči odprle in bo sprevidel, zakaj da se vlada tako brani štetja po maternem jeziku.

Pri tej priliki opozarjamo vse Slovence ravno z ozirom na mnoga vprašanja, ki so nam došla, da po postavi o ljudskem štetju iz leta 1869. se mora pri politični oblasti napraviti takimenošana števna knjiga, ki se tam shranjuje in v katero imajo stranke pravico vpogleda.

Oblast mora o došlih pritožbah ali naznanilih, da se je kaj napačno vpisalo ali izpustilo, takoj storiti vse potrebne poizvedbe.

Kdor tedaj ve ali le misli, da se kaj ni prav zapisalo, in kdor ni popolnoma prepričan, da se je prav vpisalo, naj pogleda v števno knjigo pri politični oblasti, oziroma naj si jo da pregledati po kom drugem in naznani v navadni vlogi brez kolenka, da je oglašil slovenščino kot občevalni jezik ter da je vsak drug vpis nepravilen.

Konečno je jako važna ta določba, da kdor kaj neresničnega napove ali neresnično vpiše, se kaznuje z denarno kaznijo do 40 K ali z zaporom do 4 dni.

Se enkrat vam kliče: Slovenci, imejte pozor na ljudsko štetje!

CENJENIM NAROČNIKOM!

Današnji številki smo priložili položnice s prošnjo, da zagotovo vsak, ki še dolguje na naročnini, vpošlje dolžni znesek. Da ve vsak, koliko še dolguje, smo napisali na ovojnico vsakemu posebe dotično svoto. Opozarjamo pa c. naročnike, da značijo na ovojnic napisani zneski izključno le dolg na »Narodnem Dnevniku« za letošnje leto; dolg za leto 1909 bode pa Narodna zaožba sama iztirjala. To-liko v tozadevno pojasnilo.

Pri vplačevanju naj vendar vsak napiše na položnico številko, katero najdete na levli strani ovojnice; s tem nam, kakor smo že mnogokrat omenili, — neverjetno olajšate delo.

Primorani smo tem potom uljudno naznaniti, da bomo proti tistemu, ki v 8 dneh ne poravna zaostale naročnine, nastopili strogo terjatev.

Upravištvo.

Politična kronika.

Po delegacijskem zasedanju. Avstrijski delegatje so se vrnili iz Budimpešte. Bienenrth bo v ponedeljek prejel pri cesarju v avdienci, da se formulira novi kabinet. Bienenrth bo začel pogajanja po Tréh kraljih. Državna zbornica se ne skliče ba-je pred 18. januarjem.

Na Portugalskem je bojda izbruhnila protirevolucija pristašev kraljevstva. V naslednjem priobčimo dosedaj došle vesti:

London, 31. decembra. Cez Pariz prihajajo vznemirjujoče vesti iz Portugalske. Položaj na Portugalskem postaja od dne do dne vedno bolj nevaren. Pripravlja se protirevolucija rojalistov za odstavljenega kralja Manuela, ki je že skoro popolnoma razvita. Manuel je imel dolga posvetovanja z rojalisti, in je izdelal že celo cel bojni načrt.

Pariz, 31. decembra. Včeraj ponoči iz Lisabone prihajajoče vesti poročajo, da postaja položaj

vedno nevarnejši in da je izbruhnila revolucija jakobinske stranke, ki stremi za tem, da se vzame bogatašem vse premoženje in razdeli enakomerno med ljudstvo. Vlada si silno prizadeva, zatreti to nevarno gibanje in je odredila tekem zadnjih ur neštevilno aretacij. Velika nevarnost preči ravno od strani delavcev, ki zahtevajo, da prične vlada že enkrat izpolnjevati svoje obljube.

Rim, 31. decembra. »Giornale d'Italia« poroča, da je španska vlada odposlala več polkov na mejo proti Portugalski, ki naj v slučaju intervenirajo. Rojalistično gibanje za vojvodo Oporto postaja vedno silnejše.

Berolin, 31. decembra. Iz Lisabone se poroča, da je portugalska vlada izdala vočigled nevarnemu položaju dva zakona, in sicer enega, ki prepoveduje pod najstrožjimi kaznimi vsako razširjevanje napačnih vesti. Drugi zakon grozi z najostrejšimi kaznimi onim, ki se ustavljajo veljavnemu republikanskemu režimu.

London, 31. decembra. V tukašnjih merodajnih krogih se ne veruje, da ima rojalistično gibanje kaj upanja na uspeh. Položaj je jako resen in se pričakuje v najkrajšem času zelo vznemirljivih vesti.

Dijaški izgredi na Ruskem. Na ukaz naučnega ministra je akademični senat petrogradskega vseučilišča relegiral pet dijakov, ki so protestirali proti nečuvnim krutostim in se udeležili gibanja proti pregonu v Sibirijo. — V dumi so stavili nekateri poslanci na vlado interpelacijo zaradi ostrega postopanja proti dijakom, ki so bili obsojeni zaradi odeških izgredov. Nato je bila duma zaključena in se skliče šele zopet dne 30. januarja.

Štajerske novice.

»Straža« in »liberalni polom v Celju«. Včerajšnja »Straža« posveča skoro celo svojo vsebino naši tiskarni. Govorili smo z merodajnimi činitelji, ki so nam pa izjavili, da je pisarjenje »Straže« tako neumno, da se jim ne zdi primerno odgovarjati. — Klerikalcem v Mariboru in dr. Benkoviču v Celju primanjkuje očitno snovi in bi radi napravili nekaj senzacije s komedijantstvom. V tem oziru jim pa ne bomo šli na roko. Kar se tiče občnega zbora Zvezne tiskarne, smo že enkrat za vselej povdarili, da je novi odbor v preteklem letu gospodaril z vso vnetostjo in navdušenostjo. Gotovo je, da so člani odbora Zvezne tiskarne v vsakem oziru tako nesebični in v drugem oziru kakor znano v toliki meri narodno požrtvovalni, da je vsak razsoden človek prepričan, da nikdo ni v podjetju iskal za sebe nikakih koristi. Znano je nasprotno, da so merodajni činitelji narodne stranke res prinesli velike žrtve za svoje časopise in so s tem zagotovili tiskarni glavni vir dohodkov. Članice Zvezne tiskarne so torej dolžne napadenim članom narodne stranke le zahvalo na le za velkanski trud odbornikov tiskarne v prospeh podjetja, ampak tudi za gmotne podpore tiskarne. — Slovenske posojilnice niso vsled delovanja sedanjega vodstva niti vinarja izgubile, če so si pa svo-ječasno ustvarile podjetje, katero jim po svojem ustroju danes ne ugaja več, je njihova dolžnost skrbeti, da se društvo preustroji in so dolžne v tem odbor Zvezne tiskarne le podpirati. Komur smešno pisarjenje »Straže« glede Zvezne tiskarne v Celju imponira, temu ne zavidamo veselja. — Označiti je to pisarjenje le kot nastop v komedijantskem življenju dr. Benkoviča, dr. Verstovška, Pušenjaka in drugih poštnjakovičev. V poročilu »Straže« pogrešamo le odgovora na očitanje, zakaj je slovenski(?) poslanec dr. Benkovič kot denuncijant nastopil in zakaj je prošil vlado, da pošlje na občni zbor dr. Ambroschitza in zakaj je hujskal zoper slovensko podjetje pri vseh političnih inštancah z nemškimi dopisi, katerih se ni sramoval kot slovenski poslanec podpisati?

Umazana obrt klerikalnih zadrugarjev v Mariboru. Menda ni primera na svetu za brezvestno in umazano gonjo za denarjem, kakoršno izvršujejo mariborski duhovniški zadrugarji v zadnjem času. Sedaj bi se radi okoristili s plačilnimi zadregami pri neki ljubljanski posojilnici, katero je ravno v klerikalni tabor pobegli Jošt spravil v sedanjí žalostni položaj. Kakor znano, je ta brezvestnež spravil v to ljubljansko posojilnico denar iz vseh mogočih posojilnic, zlasti štajerskih, kar je bil za to s provizijami plačan. V svoji brezsrčnosti je lagal vlagateljem, da ima tudi on ves svoj denar tam naložen in da torej naj le tudi drugi tam nala-

gajo. Sedaj je dotična posojilnica, kakor rečemo, prišla v plačilne zadrege, dočim se danes še nikakor ne more reči, da bode sama ob sebi imela sploh kako izgubo. Če bi se pa kaka izguba po natančnem preskušanju računov, ki se zdaj izvršuje, v resnici izkazala, vidi vendar vsak otrok, da bi to bilo neprijetno edino za člane zadruge, ki jamčijo neomejeno s celim svojim premoženjem za vse obveznosti zadruge. Zasebno premoženje zadruženikov glavne posojilnice v Ljubljani pa znaša gotovo najmanj nekaj milijonov kron. Otroče je govoriti v tem položaju o možnosti kake izgube vlagateljev. Gotovo je seveda, da vsi vlagatelji naenkrat ne morejo dobiti izplačanih vlog, ki znašajo okoli 4 milijone kron, ker je vložen denar bil seveda razposojen in ga bo treba iztirjati. Če pa mariborska »Straža« slovensko javnost plaši, da bode katera koli vlagateljica-posojilnica imela z ozirom na glavno posojilnico v Ljubljani kako izgubo, tiči v tem falotstvo, kakršnega so pač v vsaki stvari sposobni le mariborski duhovniški politiki. Če mislijo, da bode njihov bog dal takemu falotstvu blagoslov, potem bi pač mi drugi kristjani morali obupati nad pravičnostjo takega boga.

Svojim bralcem in naročnikom! Ker nismo mogli končati zanimivega in splošno priljubljenega podlistka »Tast Kondelik in zet Vejvara« v »Nar. Dnevniku«, priobči konec »Narodni list«. Kdor tedaj želi čitati konec »Tasta Kondelika«, si naj naroči »Nar. list« vsaj za eno četrtletje (kar stane 1 kro- no). — **Uredništvo »Nar. Dnevnika«.**

Kdor še ni naročil ali poslal izjave za »Slov. Narod«, naj to čimprej stori. Opozarjamo pa na to, da se »Slov. Narod« plačuje naprej. — Cenj. g. dopisnike prosimo, naj pridno zalagajo štajerski del »Slov. Nar.« z novicami, ki se naj pošiljajo na naslov »Štajersko uredništvo »Slov. Nar.«, Celje ali pa g. Janku Lešničarju.

Danes Silvestrov večer v celjskem »Narodnem domu«. Ob 8. na svidenje!

Silvestrov večer, ki se priredi danes v Narodnem domu, obeta postati nad vse sijajen. Že leta in leta ni bilo tako obširnega in zanimivega programa, ki bo gotovo brez večjih odmorov občinstvo vsestransko zabaval do polnoči. V živem spominu nam je še Miklavžev večer, ko smo se naravnost čudili, odkod tako velikanski naval, ko je vendar prejšnja leta v Celju družabno življenje osobito pri takih prireditvah hiral, če že ne popolnoma prenehalo. Izvanredna zasluga gre za to celjski narodni godbi, ki se je naravnost s čudovito požrtvovalnostjo posvetila povzdigi družabnega življenja, pohvalno pa moramo omeniti tudi slavno Čitalnico, ki se ne glede na gmotno stran v resnici trudi zadovoljiti vsestransko svoje člane in celjske Slovence sploh. Trdno smo prepričani, da jih zbere tudi tokrat mnogoštevilno v veselo družbo ki bo pri prijetni zabavi in prijateljskem razgovoru pričakovala novega, nam Slovincem morda prijetnejšega leta.

Posledice Benkovičevega razbijanja. Kakor se čuje, je stališče merodajnih krogov to, da na prihodnji občni zbor zvezne tiskarne dr. Benkovič in dr. Verstovšek ne bosta več pripuščena kot pooblaščenca kake članice. Pravila določujejo, da se izključijo iz društva člani, ki škodujejo društvu na ugledu. V tem okvirju smatrajo merodajni činitelji kot samo ob sebi umevno, da se lahko odklonijo tudi kot pooblaščenca članice nedostojni ljudje, ki občni zbor s točenjem po mizah in krikom motijo in se sodnijski kazni odtegujejo s svojo imuniteto kot poslanci. Dr. Benkovič se že kot dognani denucijant ne more več pripustiti.

Zdravilišni dom v Rogaški Slatini. Zgradba novega zdravilišnega doma v Slatini, ki je po leti zgorel, je skoraj dodelana. Poslopje bo imelo isto arhitektonično obliko kakor prej. V začetku sezone 1911 bodo letoviščniki našli zopet pripravljene salone v novem domu.

Lepa »božičnica«. Na Božič je prišel posestnik Franc Pinter vinjen v gostilno Mihaela Podgrajška v Dramljah. Vnel se je kmalu preprijat med Pintarjem in nekim Janezom Zidanškom. Gostilničar je hotel napraviti mir, a na čuden način. — Zgrabil je Pintarja in ga vrgel s tako silo na tla, da so se mu močno pretresli možgani. Prepeljali so ga v nezavestnem stanju domov.

Pohotnež. Okrajna sodija v Kozjem je dala zapreti dninarja Valentina Pergerja iz Klake pri Kozjem, ker je zlorabil neko 10letno in eno 11letno deklico. Za zločin se je zvedelo, ker sta obe deklici zboleli.

Kaj bo s Claryjem? Razen vesti, koje smo včeraj objavili, se vzdržuje tudi ona, da bo grof Clary poklican za generalnega intendanta dvornih gledališč.

Roseggerjev sklad — 2 milijona! Nemški listi z veseljem poročajo, da je s 1. jan. 1911 nabrano polnih 2 milijona kron. (1370×2000) Ta dva milijona nista samo na papirju, temveč faktično vplačana! Nemci z gotovostjo upajo, da bodo kmalu 3 milijoni skupaj, saj manjka samo 130 »kamenov« (4 2000 K).

v III. narodna zbirka »Kluba napr. slov. akademikov v Celju«. Nadalje smo sprejeli še sledeče prispevke: Ljontomer (Cven) popravek: ga. M. Koenyan K 1380; Artiče tri Brežicah (gosp. naduč. Fr. Černelc): K 320. Skupaj torej 1640 K 4 v. — **Klub napr. slovenskih akademikov v Celju«.**

III. narodna zbirka »Kluba naprednih slovenskih akademikov v Celju«. Dohodki 1640 K

4 vin, stroški 49 K 85 v. Razdelil se je torej, na izvanrednem občnem zboru dne 28. tm., znesek 1590 K 19 v in sicer takole: »Družbi sv. Cirila in Metoda« (obr. sklad) K 400; »Podporno društvo za slovenske visokošolce« Praga K 100; »Podp. društvo za slovenske visokošolce« Dunaj K 100; »Podporno društvo za slovenske visokošolce« Gradec K 100; »Dijaška kuhinja v Celju« K 100; »Dijaška kuhinja v Mariboru« K 100; »Dijaška kuhinja v Ptuj« K 75; »Božičnica v Polzeli« K 25; »Božičnica« Muta K 20; »Božičnica« Slov. Bistrica K 20; »Sokolski dom« Celje K 20; »Sokolski dom« Hrastnik K 25; »Sokol« v St. Pavlu K 20; »Sokol« v Rajhenburgu K 25; »Sokol« v Ormožu K 50; »Klub« v Celju K 100; »Slovenska šola v Marenbergu« K 25; »Ljudska knjižnica« Gaberje K 25; »Ljudska knjižnica« Laški trg K 25; ljudskim knjižnicam »Bodočnosti« K 50; ljudskim knjižnicam »Prosvete« (odsek Konjice in Slov. Bistrica) Slov. Bistrica K 25; »Narodna čitalnica v Celju« K 50; »Savinjska podružnica slov. pl. društva« K 40.

Iz Trbovelj. Kot odgovor na barabsko vedenje hrastniške nemščurske požarne brambe in turnerjev, kateri so 26. tm. v kolodvorski restavraciji v Trboljah pokazali svojo kulturo na ta način, da so pometali družbene užigalice po tleh, jih pomendrali in nadomestili s šudmarkinimi, nabrali slovenski žel. uradniki postaje Trbovlje družbe sv. Cirila in Metoda 12 kron.

»Slovan«, ki ga izdaja Dragotin Hribar v Ljubljani in ki ga ureja dr. Fr. Ilešič, je v svoji novoletni številki prinesel bogato leposlovno vsebino, a še bogatejši listek (ocene novih knjig itd.) Krase jo krasne slike (ena trobarvna); izmed njih naj omenimo portret Vrazove Julije (Ljubice). — V naših slovenskih hišah bi ne smel manjkati ta list, ki je v okit vsakemu salonu. (Naročnina na leto 12 K). Urednik dr. Fr. Ilešič.

Iz Št. Jurja ob J. ž. Tukajšnjemu trgovcu in zagrizenemu pristašu kaplana Žganjka Zugmeistru so razprodali vso trgovino in mož je šel po svetu s trehuhom za kruhom. Ali mu nista hotela bogata Žganjk in Mikuš nič pomagati? V Št. Jurju gre s klerikalci ravno tako naglo navzdol kakor je šlo navzgor. Ubogemu Žganjku naše sožalje!

v Za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda so se nadalje zavezali plačati p. n. gg.: 862. Dr. Janko Šavnik odvet. kandidat v Trstu; 863. Hinko Candolini predstojnik pok. urada v Trstu.

Za CMD je nabral g. Alb. Verdnik na veselici Samskega kluba, ki se je vršila na Štefanje v Slovenjgradcu, 2 K. Hvala!

Iz Zidanega mosta. V poročilu o imenovanjih pri Južni železnici se je vrnila pomota; uradnik g. I. Deržić ni bil imenovan za pristava temveč za asistenta, kar s tem popravljamo.

Umrli je dne 17. dec. g. Jakob Trstenjak, ravnatelj ljudske šole v Kuzmici pri Pleternici na Hrvatskem po dolgem bolehanju. Zapustil je vdovo in več otrok. Pokojnik je bil doma v Brebrovniku blizu Ormoža iz roda vrlih in znanih Trstenjakov. Bil je izvrsten učitelj in blag mož. N. v m. p.!

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Dogodki na Portugalskem.

London, 31. dec. Tukajšnje portugalsko poslanstvo ne taji, da je položaj na Portugalskem zelo resen, pravi pa, da so poročila o njem zelo pretirana. Na uradno vprašanje angleškega poslanika v Lizboni je ta odgovoril, da je položaj zelo napet, da pa ni nobene vstaje.

Pariz, 31. dec. Tukaj manjkajo direktna poročila iz Lizbone in je vse navezano na vesti iz Madrida. Te pravijo, da je portugalska vlada zadnji čas spremenila in prestavila posadke, da si dobi zanesljivih častnikov v upornih pokrajinskih mestih. To sredstvo pa ni moglo pomiriti mešča n stva. Braga si bo skušal pomagati s spremembami v kabinetu. Nezadovoljnost raste med sodniki, pa tudi med delavci. Stavke v Lizboni, Oportu in drugih mestih se množe.

Pariz, 31. dec. »Agence Havas« poroča iz Lizbone, da je povabil minister za zunanje zadeve k sebi zastopnike časopisja in jim je naznanil, da vlada v celi državi mir. Finančni položaj se zboljšuje od dne do dne in tako tudi disciplina v armadi in mornarici. Volitve se bodo meseca januarja popolnoma svobodno vršile. Brzojavnemu ravnateljstvu se je ukazalo, da cenzurira le tiste brzojavke, ki vsebujejo neresnična poročila o položaju na deželi. Novica, da je zahteval angleški poslanik v Lizboni angleške vojne ladije, je popolnoma neresnična.

Potovanje prestolonaslednika.

Belgrad, 31. dec. Prestolonaslednik Aleksander je odpotoval na Rivijero, kjer ostane več tednov, da se ozdravi.

Uboj v Varšavi.

Varšava, 31. dec. Ra-ki teroristi so vdrl v neko židovsko prodajalno s revolverji in ustrelili lastnikovo ženo, hčer pa težko ranili. Policija je zaprla več sumljivih oseb.

LISTEK.

Tast Kondelik in zet Vejvara.

Češki spisal Ignát Herrmann. — Poslovenil Stanko Svetina.

Mojster Kondelik se je zamislil. V dežju in blatu nista mogla konja tako hitro naprej, vožnja je trajala samo do Kostelca poldrugo uro. Enakomerno gibanje stare kočije je učinkovalo skoro uspavalno — vsi so se zbudili iz dremanja, ko je voz obstal pred krčmo v Kostelcu.

Obed ni bil bogve kako dober, posebno juha je bila kakor voda, toda mojster ni zabavljal. Skoro junaško je prenašal vso neudobnost pota. — In komaj sta se konja malo odpočila in nakrmila, je zopet zlezel na voz. Nehalo je deževali. Ostali kos pota se je vozilo bolj veselo; streha kočije je bila pomaknjena nazaj, videli so pokrajino.

Čez pol ure so bili pri gozdu, od daleč se je že svetila gozdarska hiša med drevjem.

»Samo da nas ne bi nihče opazil predno se vstavimo«, je želel mojster Kondelik.

To se mu je splošno. V gozdarski hiši je bilo kakor mrtvo. Samo besno lajanje psa jih je pozdravljalo, ko so se približevali.

»In sedaj prihiti mati«, se je veselil mojster. »Tega pogleda ne bi prodal za nobeno ceno!«

Toda gospa Kondelikova ni bila najbrže radovedna. Ker ga je opozorilo pasje lajanje, je prišel iz hiše gozdar in je ves začuden gledal, kaki gostje prhajajo.

»Moj bog«, je vzkliknil gozdar, »vi ste oni gozpod iz Prage...!«

Na njegovem obrazu se je pojavilo veliko začudenje.

»Iz Prage, seveda, oče«, je odgovoril mojster dobrovoljno.

»Še nekaj sem vam jih pripeljal, da bo bolj veselo.« Toda ker se je vstrašil, da preveč kriči, se je sklonil k gozdarju in ga je vprašal bolj tiho:

»Kaj pa delata gospe? Ali spita po obedu, ali sta šli na sprehod v gozd?«

»Gospe iz Prage?« je zategnil gozdar. »Kaj se gospoda ni z njimi srečala?«

»Kje pa?« se je čudil Kondelik.

»No, mislim, najbrže v Brodu...«

»V Brodu? Kaj bi pa tam delale?« se je začudil Kondelik še bolj.

Gozdar je gledal nekaj časa mojstra z odprtimi usti, kakor bi v duhu štel in je odgovoril počasi:

»Vjema se, da, v Brodu. Gospe sta nam danes odšli okoli enajstih, domov v Prago — z vso prtljago — — Gozdar je segel v telovnikov žep, vzel ven veliko uro in je pogledal.

»Res, sedaj je tri — že davno sta v Pragi.«

Mojster Kondelik je stal kakor okamenel.

XXXII. Vrnitev.

Gozdar je potlačil s palcem tobak v pipi, parkrat potegnil, da se mu ne bi ugasnil ogenj v nji in je gledal malomarno gospoda Kondelika.

»Torej sta odšli, oče?« je vprašal mojster gozdarja, »pred poludnem, v Brod, v Prago?«

V mojstrovem glasu se je glasila prošnja, da bi gozdar svoje besede preklical, da bi rekel — mogoče — da se je zmotil ali da se je šalil. Praški gospe sta tam v hiši, v sobi, da gledata iz kakega kota svoje drage goste iz Prage, hudomušno kukata nanje, da bi jih potem tem bolj prešenetli. — Mojster se je ozrl na okna gozdarske hiše, toda ni zagledal niti Betke niti Katinke. Namesto njih se kopiče za malimi okni otroške glave, ki so gledale z izbuljenimi, radovednimi očmi na mojstra, in zadaj za otroki se je pokazala postava gospodinjje v spodnji obleki, kakor bi ravno vstala iz postelje. Z razprtimi prsti leve si je stiskala na prsih srajco, na kateri ni bilo — kakor se je zdelo — niti trakov niti gumbov.

Kondelik se je obrnil od te slike, ki je v njem vzbudila misel o tujni, neredu in negostoljubnosti. Res, po gospeh ni tam niti duha niti sluha. Saj se ne bi zdržali in gotovo bi bili že tu. Pogledal je zopet gozdarja.

»Saj pravim, dragi gospod, da sta šli proč. In gotovo sta sedaj že doma«, je odgovoril širokopleči mož.

»Toda za božjo voljo, zakaj tako hitro«, je zaklical mojster. »Saj mi smo ravno prišli — —«

Ni dokončal. Ko je gledal gozdarja v oči, se mu je zdelo, da se je sedaj zasvetil v njih nasmešek. —

»In jaz sem mislil«, je govoril gospodar gozdarske hiše, »da je gospoda že tako zmenjena. — Saj je dobila gospa pismo in ko ga je prebrala, je nam rekla, da mora domov, da jo tam čaka gozpod...«

Kmalu bi bil mojster zaklical: Toda kaj vam ne pride na misel, saj sem jaz prišel za njo! — toda posmehljivi izraz gozdarja ga je skoro pekel in spoznal je tudi, da se mora udati temu, kar je bila rekla gospa Beti. Niti sanjalo se mu ni v tem trenutku, zakaj je draga ženica odšla, toda kak vzrok je gotovo imela. Ne sme jo torej spraviti v sramoto niti nje niti sebe dati v nezaslužen posmeh.

»Res, pisal sem ji«, je govoril v zadregi, »toda mislil sem, da šele jutri, v nedeljo, potem pa smo sklenili, da gremo ponjo šele v soboto, in tu smo torej — —«

Posmehljivi izraz v gozdarjevih očeh je ugašal, ko je odgovoril:

»Mislil sem, da je v tem kaka pomota. Toda slednjič se ni zgodila nobena nesreča. Ako se gospod sedaj obrne in gre nazaj v Brod, gotovo še vjame večernji vlak ali brzovlak — in zvečer bo doma.«

Med celim tem razgovorom sta sedela Vejvara in Pepica na vozu, ki se je vstavil na moštvo željo precej daleč na cesti. Oba sta radovedno kukala ven, kaj se mojster tako dolgo pogovarja. In zdelo se je, da bi Vejvara rad zlezel iz voza in se približal. Toda samo to ne, je mislil mojster. S kako nepremišljeno besedo bi lahko to še bolj zamotal. Sam bi bil rad zvedel, kaj se je zgodilo, toda ko mu je bilo vse nejasno, se mu ni ljubilo naprej razgovarjati. Z vsakim vprašanjem bi se lahko zapletel.

Silil se je, da bi se nasmehnil in je rekel:

»Kaj bi sedaj — ni jih. Ne preostaja ničesar drugega kot vrniti se. Saj se bomo še videli.«

In v zadregi, kako bi se poslovil, je segel po dozi s smodkami in je ponudil gozdarju.

»Niti v hišo ne gremo«, je govoril pri tem.

»Pozdravite lepo svojo gospo in bodite zdravi. — Zbogom, oče!«

»Enako želim«, je stresel gozdar mojstru Kondeliku roko in se je odkril. »Da se zdravi vrnete!« In mojster je hitel k vozu.

»Očka«, je rekel izvoščku, »le po obrnite in naravnost v Kostelec nazaj — in v Brod. Le naprej!«

Vejvarova sta začudeno poslušala to mojstovo povelje in čudno sta gledala, ko je mojster zopet zlezel v voz in se mečkal med torbami in škafli, ki so bile v neredu, ko je izstopil.

»Kaj pa to pomeni, oče?«

»Kje pa je mamica — in tetica?«

»Medtem je izvošček obrnil in konja sta vlekla voz zopet nazaj proti Kostelcu.

»Najraje bi se udril v zemljo!« je kriknil Kondelik. »Kaj to pomeni? Meni samemu ne pride na misel! Toda mati je šla proč in teta je šla proč! Dopoldne sta se selili, odšli v Brod in v Prago — ob enajstih.«

»Moj Bog!« je zaklical Vejvara.

»Kaj pa?« je vprašal mojster.

»Sedeli sta v onem starem vozu, ki smo ga srečali za Brodom.«

Mojster je udaril z obema rokama po kolenih.

»Za božjo voljo, Vejvara! Seveda sta sedeli! In da vam ni prišlo, človeče, na misel, da bi zlezli iz voza in jih vstavili!«

»Ali je tebi prišlo na misel, oče?« se je oglašala Pepica iz svojega kota.

»Kako naj bi se domislil, otrok!« je grmel mojster. »Saj sem pisal, da pridem v nedeljo!«

»Ali nisi omenil mamici, da pridem tudi jaz?« je hitro vprašala Pepica, v kateri je naglo vstal gotov sum.

»Niti z besedico, punca«, je zagotavljal mojster, »niti z besedico! Saj sem se veselil, kako presenečenje bo to!«

»No, presenečenje je«, je omenil Vejvara popolnoma skromno, »veliko presenečenje — in za vse. Mamica bo res debelo gledala, ko pride domov in izve, da smo zopet mi šli v Kostelec...«

Mojster Kondelik je pogledal Vejvaro, kakor bi ga hotel uničiti, toda niti črnil ni. Kako rad bi bil nad kom ohladil svojo jezo, toda dobro je vedel, da je ta odhod in to presenečenje čisto njegova lastna zasluga.

»Najbolj sem zadela jaz«, je rekla sedaj Pepica trpko. »Vzamete me za dva meseca na deželo — in zvečer bom zopet doma. Lepa sramota bo v hiši!«

»Kdo pa ve!« se je oglašil mojster.

»Kdo pa ve?« je odgovorila Pepica. »Cela hiša — in če računam z Marjanico, torej cela ulica. Kjer me je kdo srečal, vsak se je poslovil in mi želel mnogo zabave in veselja. In zvečer me pripelje nazaj tudi s kovčkom. Rajši bi se skrila ne vem kam.«

»No, ako hočeš, Pepica, nismo še daleč — lahko tu ostaneš.«

»Brez mamice? Za ves svet ne!«

»No, molči, ljubica, vendar bova šla v one Budnjane«, je tolažil Vejvara ženo. »To je blizu, lahko bom prišel k tebi, kadar bom hotel — zvečer tja, jutraj zopet v Prago. To bo vdobnost.«

»Samo ko bi mi ne bilo treba iti zpet domov, Fran!« je zaklicala Pepica skoro jokaje. »Saj se mi bo cela hiša smejala.«

Vejvara je povsili glavo. Pepica ima skoro prav. Tudi njemu se je zdelo, da je ta izlet izmed vseh, ki jih je napravil z očetom Kondelikovim, najbolj ponesrečen.

Mojster Kondelik je gledal oba zelo neumno. Pepičine besede so ga bodle in njegova zadrega se je povečala, ko je čutil, kako Vejvara s svojo ženo soglašala, čeprav ne pove naravnost. Toda tudi on ni bil vesel. In ko je pomislil, da je Vejvarovo mnenje zelo verjetno, da, skoro pravo, da sta gospe res sedeli v onem mokrem, zakritem, starem vozu, ki so ga srečali skoro pri Brodu, da bi bilo treba samo poklicati izvoščka, da bi se videli, pogovorili in se skupno vrnili v Prago, da bi se bil lahko umaknil nepotrebnim blamaži tam pri gozdarski hiši — kdo ve, kaj bo ono budalo mislilo in

kako si bo predstavljala Pražane! — in ko je pomislil, da je s tem »presenečenjem« zadal veliko rano svoji reputaciji za dolgo časa, bi se bil najraje skrtil v kak temen kot, kamor ne posije solnčni žarek. Toda sedaj je že, kar je. In sedaj se ne gre za nič drugega, kot da dobre praški vlak.

Gledal je Pepico in je premišljal, kako bi jo potolažil, in nekaj mu je prišlo na misel.

»Slišiš, Pepica, ni to tako hudo, kakor misliš. Nihče ne bo zvedel, da si šla v Budnjane čez Črni Kostelec.«

Pepica je pogledala očeta.

»Ostala boš z Vejvaro pri nas čez noč, kovček tudi in jutri pojde Vejvara s teboj na zahodni kolodvor. Vinogradov se niti dotaknila ne boš. — No?«

Vejvara je oživel.

»Seveda, Pepica, oče ima prav!«

Pepičino obličje se je počasi jasnilo. Res, očetov predlog je rešitev. Niti pritrdila ni, toda njene oči so govorile, da soglašala.

Večje veselje nego mladi par je imel s svojim nasvetom mojster Kondelik. Ne bo celi večer sam z Beti — prisotnost otrok bo zmanjšala njena očitavanja. Zakaj vedel je skoro gotovo, da Beti ne bo zadovoljna s celo to historijo.

»Prosim te, oče, kako pa je bilo pravzaprav?« se je oglašala Pepica. »Kaj je rekel oni človek — in zakaj je mamica odšla?«

Mojster je bil vesel, da lahko govori. Zakaj nič ga ni bolj mučilo, kakor nejevoljen molk. In povedal je vse podrobno, kaj je rekel sam in kaj je rekel gozdar. Vsega skupaj je bilo malo — toda z a k a j je zapustila mamica tako naglo svoje stanovanje in zbežala iz Črnege lesa, je ostala še naprej nerazrešljiva uganka.

Medtem se je bilo na nebu popolnoma zjasnilo, nad pokrajino se je dvigal čist, moder oblok, solnce je sijalo. Mojster Kondelik je rekel izvoščku naj vstavi in naj dene streho nazaj — bo bolj vesela vožnja, ko bodo videli daleč naokoli.

»Morda ne bodo v Kostelcu poznali, da je to isti voz — da se tako hitro vračamo iz letovišča«, je zagodrnjal Vejvari, ko je izvošček zopet zlezel na kozla.

Vejvari je bilo skoro vseeno, kaj Črni Kostelec pomisli. Saj jih tam nihče ne pozna.

Čez eno uro so se srečno pripeljali v mesto. Ko je drdral voz po ulici proti trgu, se je obrnil izvošček na vozu h gospodu Kondeliku:

»Milostljivi gospod, ali naj kje vstavim?«

»Zakaj?« je vprašal mojster.

»Ako bi hoteli kje malicati?«

»Ne«, je odgovoril mojster. »Ako bo čas, napravimo to v Brodu. Le naprej, naprej, da bomo prej na kolodvoru.«

»Bodite brez skrbi, milostljivi gospod«, je zagotavljal izvošček. »Časa imate dosti, o pol osmih boste doma. — Ali pojde ta kovček tudi v Prago?«

»Kam pa naj gre!« je zaklical Kondelik.

»Jaz sem mislil, milostljivi gospod, da iščete poletno stanovanje in ker ga niste mogli dobiti pri onem v gozdu, bi vedel jaz za eno. Imam svaka, ta ima za Brodom opekarno, zelo lepo opekarno s hišico in zelo rad bi vzel koga na stanovanje, poceni milostljivi gospod. Ako bi hoteli, bi zavil tja, takoj bi lahko ostali tam... Do Broda je od tam po ure, do železnice tako blizu — meni se je takoj čudno zdelo, kdo jih je poslal tja za Kostelec.«

Mojster Kondelik je že imel na jeziku nekaj besen odgovor, toda ko se je ozrl na Pepico in na Vejvaro in je videl, kako se vsled izvoščkovega predloga grize v ustnice, se je premislil in je rekel ironično:

»Danes ne, očka, danes kar naravnost na kolodvor. Potem pa nam date naslov — in ko se bomo o tem pogovorili, vam pišemo iz Prage.«

Na izvoščkovem obrazu se je opazila očitvena žalost, da noče gospoda iz Prage takoj videti opekarne. Morda bi se jim niti domov ne ljubilo iti. — Konja sta šla počasi in izvošček se je zopet obrnil na vozu in je delal mojstru skomine:

»Zelo bi jim tam ugajalo, milostljivi gospod. To je na samotni, v tistem kraju. In zdravo! Enkrat je bil tam neki gospod iz Prage — zdi se mi, da celo profesor — imel je »giht« ali kaj, v obeh nogah. Vsako jutro je sedel bos in hlače zavihane do kolen, kjer so začeli ravnokar kopati, in delavci so ga do kolen zagreblili v vlažno glino. Sedel je na deski, da ga ne bi zeblo, in nosili so mu tja jesti in zvečer so ga zopet odgreblili. Da, glina je zdrava milostljivi gospod!«

Pepica se je nasmehnila, pogledala je očeta in je zašepetala:

»Poglej, oče, do sedaj še nisi poskusil tega zdravila proti houserju...«

»Slišiš, že njalo«, je zagodrnjal Kondelik v hlinjeni jezi, »pusti houserja pri miru! Ako hočeš, te povedeva tja z Vejvaro in te tam pustiva. Potem pa nam napišeš, kako ti je bilo všeč!«

Ker je bil krasen dan, je trajala vožnja manj časa nego prej v dežju in manjkalo je do šestih še nekaj minut, ko so se vstavili na češkoslovenskem kolodvoru. Vlak pojde šele četrta na sedem, časa je bilo dovolj. Mojster je plačal voz, dal izvoščku nekaj posebej in mu zagotovil, da ne pozabi na opekarno. Čez nekaj časa pozneje so sedeli v vlaku.

Sedaj, ko so bili prepričani, da ne bodo nič zamudili in da bodo čez polduro uro doma, je mojster Kondelik priznal:

»Otroka, ko mi je oni gozdar rekel, da je mati odšla in ko nisem vedel, kje bomo ponoči — ali bo-

mo morali ostati v oni bajti ali v kostelcu ali bogve kje, mi je bilo, kakor bi se pod menoj podiral svet. Povem vam, še nikoli se mi ni tako po materi tožilo, kakor v tem trenutku, in žalosten sem bil, da nas ne bo našla doma. Toda sedaj je dobro, čez nekaj časa bomo že tam!«

Tudi Pepica in Vejvara sta gledala na celi dogodek z veliko bolj dobrovoljnimi očmi kot pred eno uro. Vsi so se samo jezili na prepogoste postaje in mojster je na vsaki štaciji ponavljal, da ta vlak dalje časa stoji kakor vozi. Slednjič so vendar bili v Libnu in čez nekaj časa potem je sprevodnik klical Prago.

»In sedaj, Vejvara, naj takoj prinesejo Pepičin kovček, potem pa domov! Jaz pokličem izvoščka.«

In hitel je s svojo prtljago iz kolodvora.

»Prosim, gospod, kaj pa imate?« se je oglašil akcezni uradnik, ki mu je zaprl pot.

»Tristo vragov!« je zagrmel Kondelik. »Še tega je treba! Zjutraj sem to v Pragi kupil in sedaj to vzeli na transito. Toda tu morate plačati.«

»To bi morali napraviti ravno nasprotno, gospod«, je rekel uradnik ironično, »primesti bi morali to iz kmetov in iti v Prago, potem bi lahko to vzeli na transito. Toda tu morate plačati.«

Sreča, da je prišel takoj za tantom Vejvara, drugače bi mojster v svoji razburjenosti razžalil uradno osebo. Nič drugega ni preostajalo kot odpreti torbo in vzeti ven vse jestvine. Toda ko so prišli do koša, ki je bil križema zvezan z vrvo, se je uradnik usmili in je rekel prizanesljivo:

»Samo povejte, kaj je notri, zakaj če to odprete, ne spravite skupaj do smrti. Tako žensko delo že mi poznamo...«

Tudi to poslednjo oviro so v pol ure premagali in hitri landauer je peljal naše tri turiste v Ječno ulico.

Ne da bi se oddahnil, je mojster stekel v drugo nadstropje in je butnil v kuhinjska vrata s tako silo, da je Katinka od strahu skoro padla na tla.

»Jezus, Marija, milostljivi gospod!«

»No da, Katinka, in gospa?«

»Pride jutri, milostljivi gospod.«

»Jutri? Kje pa je za pet ran Krišćevih?«

»Šla je spat — h gospodični Kati.«

»Kaj pa ji je prišlo na misel!« je kriknil mojster. »Saj smo vsi tu!«

»Toda milostljiva gospa ni mogla v sobo, ker jo je milostljivi gospod zaklenil in vzel ključ s seboj. In če bi lahko šla noter, ne bi mogla v omare.«

Mojster se je zgrudil na klop in si je obrisal potno čelo.

»Vejvara«, je zaklical zeta, ki je ravno prišel s Pepico (in za obema postrešček s kovčkom), stanovanje je prazno — mati je pri teti — jaz imam ključ pri sebi — to je pravi Babilon!«

»Tak naj Katinka dene to na glavo in naj gre po mamico.«

»Toda bežite že enkrat, Katinka«, je silil mojster. »Osem ura — morda še nista šli spat. In če bi šli — recite, da smo se vrnili, in tetica naj tudi pride!«

Katinka je zginila kakor veter, mojster je sedel na klopi ves utrujen in pobit, kakor po boju in je rekel Vejvari gotovo že desetič:

»Ali bi človek to verjel, Vejvara, no povejte, ali bi verjel to človek!«

»Oče, sedaj le odpri sobe«, je spodbudila Pepica mojstra, »in pripravimo večerjo. Jedla bi kakor volk. In nikdar oče ne smeš mojemu Francetu tukajle ničesar očitati! Ta izlet se ti je obnesel za vse prejšnje. Veselim se samo, kaj poreče mamica...«

XXXIII. Obe sta tu!

Minute, ki so potekale po Katinkinem odhodu, so bile za mojstra cela večnost. Sprehajal se je po obednici kakor tiger v kletki, šel je v kuhinjo, kjer je Pepica napravila ogenj in sedaj iskala maslo in jajca in vzela iz torbe in koša salame in jezik, posedel je nekaj časa na klopi v kuhinji, vstal je naenkrat in se zopet nestrpljivo sprehajal, gledal po vseh kotih, odpiral vrata in poslušal, če se slišijo že koraki na hodniku in stopnicah, toda ko mu je odgovarjala gluha, strašljiva tišina iz temnega hodnika z globokim molkom, je zaprl brez nade oprezno vrata, kakor bi se bal, da ne bi koga zbudil. Sedel je zopet na klop, stresal v razburjenju z desno nogo, vzel iz žepa robec, da si obriše potno čelo. Toda vedno so mu vstajale nove kapljice potu in mu tekale po obrazu.

Mojster Kondelik ni bil navajen misliti in se je tem huje bojeval z vsem, kar mu je rojilo po glavi. Začel je govoriti z Vejvaro, s Pepico, da bi umiril to vrtanje v mozgu, toda bil je preveč razmišljen, da bi vztrajal v začetem govoru. Vedno in vedno se je vračal v svojo notranjost in ni dokončal, kar je začel.

Tako se je veselil doma, tako nestrpljivo gledal na uro, ko je sedel v vlaku, tako počasi mu je vozil izvošček od kolodvora, kakor za stavo je hitel mojster prvi po stopnicah — in sedaj, ko bi se morala čez par minut pojaviti njegova draga Beti, ga je obšel neizrečen strah. Zopet so vstala v njem vsa ona vprašanja, na katera ni mogel odgovoriti. Kaj pomeni to, da je Beti tako naglo spravila vse skupaj in mu je naravnost pred nosom zbežala? Ali je morda bolna? Potem ne bi šla na pot. Ali ji je pošel denar? Saj je lahko brzojavila. Ali so bili v oni gozdarski hiši proti nji neuljudni? Niti besedice ni o tem omenila v svojih pismih. Ali je morda na kak čudežen način zvedela o bodočem prihodu cele ostale rodbine in je pred njo nalašč zbežala?

Tu se je Kondelik v svojih mislih vstavil in je rekel: Da, nič drugega ne more biti. To otrjuje tudi način, kako sta s teto Katinko potovali. Zagnili sta se v vozu, da ju ne bi bilo mogoče videti, da ju ne bi mogel nihče vstaviti. Pozornosti njunega izvoščka ni moglo nikakor uiti, da se od nasprotni strani približuje voz — na oni cesti vendar ne vozi toliko izvoščkov kot čez Vaclavski trg — gospe nista mogli videti voza od Broda, na prednji strani starega voza je bilo majhno okence. Zakaj ni nobena pogledala ven? Zakaj ni kriknila na tujega zvoščka: Ali ne peljete gospoda Kondelika iz Prage? Ne, nista napravili tega, nalašč ne, da bi se peljate brez vsake ovire mimo. Toda zakaj vendar? Saj ni ničesar zakrivil! S takim veseljem se je tja napotil, toliko živeža je vzel s seboj (mojster Kondelik je jezno pogledal na torbo in na koš, s katerima se je tako trudil; najraje bi bil oboje treščil v pekel), tako se je veselil, da zopet zagleda ženo, tako se je veselil na jutranjo nedeljo! In ko je slednjič srečno prišla v Prago, mu zbeži od doma, kakor bi slutila, da so ji nesrečni turisti že za petami. Da ni imela ključev od sob? — Kako malenkosten izgovor! Poslala bi lahko po ključavničarja. Za desetico ali za dve bi bil odprl. Ni mogla v omare! Saj pri teti Katinki tudi nima svoje omare. Da ne bi hotela sama doma spati — saj bi bila lahko Katinka ostala pri nji. Kaj tiči v tem, kaj tiči v tem! In ko se utrujeni mozek že desetič prišel do te zagonetke, mu je prišla v glavo misel, ob kateri se je mojster ves zgrozil: da bi se morda hotela Beti ločiti!

Mojster Kondelik sam ni vedel, kako je prišel na to misel, toda bil je vsled nje ves uničen in tu mu ni preostajalo nič drugega, kot da pretrga vez brezuspešnega ugibanja, če noče od vsega tega znoreti.

Vstal je naglo s klopi in je zagrml nad Vejvaro:

»Vejvara, ali niste ničesar pisali materi o tem, da hočemo vsi tja priti?«

Vejvara se je skoro ustrašil.

»Niti besedice, oče, moja beseda«, je odvrnil. Mojster se je obrnil k Pepici.

»Pepica, ali ti tudi nisi pisala?«

»Kako naj pišem, oče, ko si hotel imeti presenečenje!«

»Za božjo voljo, ljudje, povejte mi, zakaj nam je ta mati zbežala? Ali vama ne pride nič na misel...«

»Niti sanja se nič ne, oče«, je odgovoril počasi Vejvara, ki bi bil tako rad povedal kako mnenje. Mojster je izbulil oči v Pepico.

»Nič drugega ni, oče, mamico je pregnalo to krasno letošnje poletje, veruj mi«, je ugibala Pepica.

»Toda zakaj nam pa ni pisala!« je rekel mojster, ki je še vedno dvomil, čeprav bi bil rad hčeri verjel.

»Mislila si je, da bo najbolje, ako se sama vrne v najkrajšem času«, je pojasnjevala Pepica.

»Toda jaz sem pisal, da jo v nedeljo obiščem!«

»No, seveda, v nedeljo — in mamica je v soboto odšla. Kje pa ji je moglo priti na misel, da se hočeš norčevati. Mamica ni tega pri tebi navajena. In ravno zato. Hotela ti je prihraniti jutranjo vožnjo. Dobro ve, kako rad potuješ.«

Mojster se je globoko oddahnil.

»Punca, ako bi to uganila, takoj bi ti dal dukat.«

Pepica je z veseljem nasmehom nastavila roko.

»Sem z njim, oče!«

»No, počakaj, mamice še ni tu. In misliš, da jih jaz delam. Ti bi ga rada vzela, kaj?«

»Magari dva, oče, če mi jih daš. Jaz imam tako rada dukate.«

V tem so se oglasili na hodniku koraki, ključa je zaškripala, v kuhinjo je udrla Katinka.

»Tak kaj!« je kriknil mojster in je požiral Katinko z očmi.

»Ali gre gospa?«

»Ne«, je rekla Katinka in je globoko dihala. — (mojster Kondelik je odprl usta in se je zgrudil na klop, zakaj nogi sta mu odpovedali, — »toda takoj bo tukaj«, je Katinka dodala vsa zasopla. Ali pa se je samo tako delala.

Mojster Kondelik se je hitro dvignil.

»Ali pride teta tudi?«

»Tudi, tudi, milostljivi gospod«, je zagotavljala Katinka. »Ta se veseli.«

Mojstru Kondeliku se je zdelo, da so Katinkine besede dvoumne. Ali je dobro slišal? Ta se veselil! Ali ni rekla tega Katinka posmehljivo?

»Tako torej — Katinka — kaj sem že hotel — hto — aha — po pivo morate iti. Vzemite vrč in pojďte — prinesite polno in plzenica. — Tu imate.«

Katinka je po mojstrovem mnenju bila komaj na oglu ulice, ko so kuhinjska vrata zopet zaškripala — in med njimi se je pojavila gospa Kondelikova. Za njo je hitro stopicala teta Katinka, mojstru Kondeliku se je zdelo, kakor Betki na pomoč.

»O, mamica!« je zaklical Kondelik, veselo sicer, toda nekako mirno, kratko, da ne bi ničesar splašil in ji je hitel naproti.

»Stari!«

Gospa Kondelikova je to jeknila, takoj potem pa je prišla soproga, objela ga je, pritiskala k sebi in dva vroča iskrena poljuba sta počivala na mojstrovih ustnicah.

»Stari«, je ponovila in mu je pogledala v obraz, »ali nisi jezen?«

Gospa je spustila soproga in je skočila k Pepici, ravno tako srčno jo je objela in poljubljala. Slednjič je prišlo še na Vejvaro.

Betine besede so zvenele mojstru kakor angeljska godba. Ali nisi jezen? Čemu bi bil jezen? Ko bi Beti vedela, kakih težkih misli ga je s tem klicem osvobodila. Kako mu je mogla priti v glavo taka neumnost!

»Ljudje, ljudje — torej smo zopet vsi srečno doma — stari, meni je, kakor bi bila prerojena!«

In zopet je objemala mojstra in ga poljubljala. Kondeliku se je zdelo, kakor bi bil v topli kopelji.

Teta Katinka je ravno tako šla po vrsti k vsakemu, stresla je roko, dajala poljube, odvezala je klobuk in je zaklicala med splošnim hrupom in šumom:

»To je presneta komedija, kaj?«

»Toda povejta mi ženski«, je vprašal mojster, ki se je od veselja skoro topil, »zakaj sta naenkrat odšli?«

»Toda stari«, je zamahnila Beti z roko, »najprej se navečerjajmo! Čeprav mi sedaj ni niti najmanj za jed. Kaj pa kuhaš, Pepica?«

»Jajca cvrem, mamica«, je odgovorila mlada žena, »in tu je cela mesarska prodajalna.«

Čez pet minut pozneje so sedeli vsi popotniki v obednici in so večerjali. Teta Katinka je zelo pridno jedla cvrtje, toda še bolj ji je teknil prašičev jezik. Ako ne bi bil tako drag, kolikokrat bi si ga privoščila!

XXXIV. Skušnje iz letovišča.

Pred pol ure ni bilo v mojstru Kondeliku nič bolj potlačenega in zatrtga kakor glad, da, ni se mu ljubilo jesti. Gledal je te priprave za večerjo, bil je obdan z jestvinami, toda niti pomislil ni, za koga se vse to pripravlja. Ako bi ga bil kdo vprašal, kaj bi rad jedel, bi mu bil odgovoril, da je sit iz Kostelca za cel teden, za štiri tedne. Tako je nanj učinkovalo razburjenje in pričakovanje bodočih stvari. Toda s prihodom gospe Beti, z nepričakovanim obratom položaja, ko mu ni prav ničesar očitala in ga je samo vprašala: Ali nisi jezen? — se mu je povrnil njegov najmočnejši čut, zdrav, dober tek. Čez nekaj časa je pozabil na vse, tudi na neprijetnost z užitninskim davkom, ki ga je bila neizrečeno razjezila, in sedaj je jedel, kakor bi se bil štirideset dni postil. Jedel je vse, vse mu je dišalo in tudi ostale je neprenehoma silil. Ravno tako izbornu mu je teknila njegova ljubba hmeljevina, čeprav jo je bil še le včeraj poslednjič pil. Njegov izurjeni, izkušeni jezik je veselo mlaskal, ko je primerjal, kak razloček je med tem pivom in ono kalužo, s katero je zalil današnji obed v Kostelcu. Mojstru Kondeliku se je zdelo, kakor da ne bi bil že celih štirinajst dni osvežil svojega grla s tako imenitnim duškom.

Čeprav je gospa Kondelikova prej rekla, da ji ni nič za jed, vendar bi bila to resnica. Skraja je jedla sicer le malo, toda potem je segala vedno hitreje v skleda. Morda je bil to učinek skupne večerje ali vzgled ostalih jedcev. Morda pa je bil to čar prve domače večerje po dolgi dobi, zavest, da je zopet v svojem prijaznem stanovanju, katerega se je za nekoliko tednov sama in dobrovoljno odpovedala.

Slednjič so povečerjali, Katinka je odnašala ostanke in prazne krožnike, teta je še hitro vzela kos prašičjega jezika, katerega vonj je prijetno dražil njen želodec, Kondelik je že tretjič dvignil kozarec in napil na srečno svidenje, mežikal je pri tem zelo nežno svoji dragi Betki, Vejvara je gladil Pepico po polni okrogli ramici in Pepici se je pojavil včasih na obrazu prekanjen nasmeh, včasih še čez bradico.

Ko je Katinka odšla poslednj iz obednice in zaprla za seboj, je prijel mojster levo roko Betkino, potapljal jo je s svojo dlanjo prav nalahno in je rekel:

»To je lepo od tebe, mamica, da si nas prišla pogledat. Saj nam se je tožilo. Ampak da nisi mogla naznaniti!«

»Kje pa mi je moglo priti na misel, da pridete tako naglo za nama. In vsi! Tega ne bi nikdar pričakovala!«

»Saj sem pisal, Beti«, je menil mojster.

»Da, da morda prideš jutri — sam — o Franu in Pepici nisi ničesar omenil — in še to je bilo tako negotovo. Zato sva danes odšli, da se ne bi zastojn vozil.«

»Vidiš, oče«, se je oglasila Pepica, »jaz sem imela prav!«

Mojster je gledal gospo. Še vedno ni vedel, pri čem da je. Na ustnicah se mu je treslo prašanje — in po kratkem molku je spregovoril:

»No, mamica, koliko časa pa ostaneš sedaj pri nas, kaj?«

»Kako dolgo, stari? Niti ganem se ne odtod. Z dvema paroma konj me ne spravite nikamor.«

Mojster se je globoko in zadovoljno oddahnil. Ta sklep je bila njegva najbolj tajna in vroča želja. Toda v čem tiči vzrok tega sklepa? Prej je gospa Kondelikova tako hitela od doma.

»Kaj ti ni bilo tam všeč, Beti?« je vprašal mirno, brez najmanjšega očitania. Skoro strahoma. Zakaj sam se je bal očitania, da ni dragi ženi dobro izbral.

»Ni bilo všeč, stari?« je ponovila gospa njegovo vprašanje. Potem pa je naglo vzkliknila: »Stari, meni je bilo tam huje nego sveti Genovefi v puščavi! In ko me ne bi bilo sram, bi bila že davno zbežala od tam.«

Mojster je bil ves v zadregi. Tu je to. Njegova

slutnja se spolnjuje. Gotovo je on sam napravil kaj nespametnega. Da bi prikril zadrego, je prijel kozarec in je pil.

Kakor bi uganila, kaj se v njem godi, je hitela gospa pripovedovati tolažilno:

»Ne, stari, ti ne moreš za to. Tebi ničesar ne očitam. Kje neki. Prvič v življenju se mi je to pripetilo. Jaz nisem vedela kod, ti nisi vedel kam. — Toda stari: rajši živim doma ob samem krompirju, nego tam ob pečenki. Moj Bog, kako mi je bilo tam tesno!«

»In koliko strahu sva užili!« je dopolnila teta Katinka.

»Kako se mi je tožilo!« je vzdihnila gospa Kondelikova odkritosrčno.

»In kako sva se najezili«, je rekla Katinka kakor v odmev.

»Za božjo voljo, ženski!« se je čudil in strmel mojster Kondelik. »Meni se je zdelo tam kakor v raj!«

»Ne, stari, do smrti nočem več takega raja in tudi po smrti ne«, je odgovorila gospa Beti.

Mojster Kondelik je izbulil oči, odprl usta.

In gospa Kondelikova ki je dobro razumela to, je začela pripovedovati. Očividno je bilo, da se trudi povedati vse kar najurneje, —toda čim dalje je pravila, tem bolj je rastlo razburjenje, kakor bi zopet doživela vse one neprijetnosti, o katerih je pripovedovala.

»Da, raj, stari! Raj bi bil, ko bi se preselili vsi tja, mi in Vejvarovi in še kaka znana rodbina, — prevsem pa bi moralo biti veliko moških med nami — — —«

»In še boljše: veliko stražnikov ali žandarmov, ki bi bili vedno dobro pripravljeni«, je dodala teta Katinka.

»Hočeva iti na sprehod«, je nadaljevala gospa Kondelikova, »dobro, greva, greva, steze nama zmanjka, kdo pa bi se vedno oziral nazaj — čez nekaj časa nisva videli več hiše. Saj veš, kako hitro se človek v gozdu izgubi. In naenkrat stoji pred nama vandrovec kakor skala — in za njim drugi. Toda ko bi bila to prava vandrovc, Kondelik, obrtnika, ko bi šla res za delom — ne, to sta bila potepuha, da se jih mora človek ustrašiti. Hočeta ubogajme, oči se jima vrte, gledata uhane, brožo, prstane — Kondelik, jaz sem se tako bala, da začneta nama rezati ušesa in prste, da se ne bi mudila z delom. Saj veš, da delajo tako Indijanci in Turki.«

»Da, ko ne bi samo ničesar človeku napravili, ampak ti ljudje te začno kar terjati«, je rekla teta Katinka z izrazom velike groze na obrazu.

»Hitro iščeš po žepih«, je nadaljevala gospa Kondelikova, »da bi jima dal kak krajar, in bojiš se pokazati denarnico, da ti ne bi vzela cele. In ko nisva mogli niti jaz niti Katinka dobiti krajcarja in ko sem rekla: Počakajta, fanti, tamle za nama gre gospodar, posodi nama nekaj — tu sta me oba potepuha tako infamno pogledala in rekla: Kaj še, gospa, gospodarja sva videla tamle za lazom, pol ure od tukaj — to bi morala čakati! In tako sem slednjič morala z denarnico na dan, stari, in datu vsakemu dve desetici, in tresla sem se pri tem kakor šiba na vodi, zakaj te oči so denarnico naravnost požirale, in niti vedela nisem, kako sem prišla domov, in Katinka tukajle tudi ne.«

»Alternacijo sem dobila od tega, Venceljček!« je pristavila Katinka.

»Ali se je vama to večkrat pripetilo?« je vprašal mojster Kondelik in iz njegovega glasu se je ozival strah za gospo, čeprav je sedela tu cela in nepokvarjena, čeprav so vsi ti dogodki že davno minili.

»No, le počakaj«, je nadaljevala gospa Kondelikova. »Ali ti sploh poznaš črnokostelske gozdove, stari? Ali veš, da se vlečejo tja do Budjevoje, mislim, in na drugi strani do Krkonošev ali kam? Tesno mi je, kadar na to pomislim. Dobro, drugič sva se zmenili s Katinko, da ne pojdeva po stezi, ampak lepo po široki kolovozni poti — tam bo varno. Greva, malo se razgovarjava, ničesar ne misliiva — naenkrat naju obkoli, ti moj Bog, cela truma ciganov, kakor bi zrastle iz zemlje. Otroci, kakor ose, ženske kakor čarovnice in za njimi mladi in stari cigani, s sekirami na palicah. In vse ti rjove kakor v židovski šoli, babure naju vlečejo za roke, da bi si dale srečo povedati, tipajo nama rokave, plašč, krilo — mislila sem, da je to najina poslednja ura. In bog ve, kako bi prišli iz rok teh ljudojedov, ako ne bi počil nedaleč od tam strel in takoj za njim drugi. Naš gospodar je tam nekje streljal vervece. V tem hipu so cigani zginili, kakor bi jih zemlja požrla in me dve tu stojiva, niti koraka ne moreva napraviti, tako se nama tresejo kolena.«

»Meni so pa še odnesli«, je rekla trpko teta Katinka. »Neka čarovnica mi je zvlekla z roke zapestnico. Tatovi!«

»No, molči, Katinka, dobiš drugo«, je rekla gospa Kondelikova. »K sreči je bila srebrna in nobena spominska. Saj sem ti takoj v gozdu povedala. — In takole, stari, je bilo vedno, nisva se upali napraviti niti dvesto korakov od poslopja. Potem pa je nastalo deževno vreme, da sploh nisva mogli zapustiti hiše. Sedeli sva cele dneve v sobi —«

»Ste bile vsaj pod streho, pri rodbini«, je opomnil gospod Kondelik.

»Ampak to tudi je rodbina, Venceljček«, je pokimala teta Katinka. »Tam sva užili udobnosti in veselja.«

Opazka tete Katinke se je zdelala mojstru Kondeliku kakor kaplja žolča. Dokler je gospa Beti

Svoje zdravje

si ohranite! Izginejo Vam slabosti in bolečine, oči, živci, mišice in kite se Vam ojačijo, spali boste zdravo, splošno dobro zdravstveno razpoloženje bo zopet nastopilo, ako boste rabili pristni Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Tucat na poskušnjo 5 kron franko. Izdelovalec samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elzin trg šte. 264 na Hrvaškem.

585 c

pripovedovala o sumljivih vandrovcih in groznih ciganih, je zelo napeto poslušal, in skoro strah ga je bilo. V duhu je pripoznal, da srečanje s takimi kavalirji v gozdni samoti res ni nobeno razkošje, posebno pa za dve slabi gospi brez obrambe — in posebno za gospo Beti v stanu, v kakršnem je ravno bila. Čeprav ne bi bilo prišlo k nobenemu nasilju, k nobenemu napadu — skratka k ropu, bi lahko imelo vse to velike posledice za gospo. Za to pa on ni mogel. Ni mogel povedati naprej, kdo se bo klatil po gozdu, ko pojde gospa Beti na sprehod. Videl je samo gozdu, in vedno je slišal, kako je v gozdu krasno. Res, v gozdu lazijo mravljinčci, včasih pade tudi kaka gosenica na vrat, lahko zgrabijo človeka tudi trnjeve veje, človek lahko sede tudi na osje gnezdo na zemlji, kar pa ne more škoditi, dokler se na njem trdno sedi. Na vandrovce in cigane ni pomislil.

Toda sedaj pride na rodbino, pri kateri je svojo ženo nastanil in to se tiče tudi njega. V opazki tete Katinke je mojster čutil skrito očitje in ni se zdržal, da ne bi vzkliknil:

»No, Beti, izmed domačih vama menda ni nihče napravil kaj hudega? Tam se vama ni bilo treba bati ničesar, tam sta bili popolnoma na varnem, ne?«

»I no, stari, kakor se vzame«, je odgovorila gospa Beti mirno.

»Saj so vendar gozdarjevi!« je podprl mojster svoje mnenje, kakor bi hotel sam sebe prepričati. »Kam pa naj se potem človek preseli?«

»Vidiš, stari«, je odgovorila gospa — in videlo se je, da se trudi, da se ne bi njene besede na noben način glasile kakor očitje — »to je bila pomota — toda ti ne moreš za to«, je hitro pristavila. »Oni človek ni gozdar, toda ti nisi tega vedel.«

Mojster je izbulil oči.

»Pojdi, pojdi!« je rekel osupel. »Saj so mi povsod rekli: tamle pri gozdarju!«

»Da, stari — piše se Gozdar, toda to je le nekak lovec ali kaj.«

Kondelik je globoko vzdihnil. Novica gospe Beti ga je zelo presenetila.

»To je zanimivo«, je opomnil Vejvara, ki je do sedaj popolnoma skromno poslušal. »Seveda v govoru ni razlike med malim in velikim G.«

Mojster Kondelik ni posvetil tej Vejvarovi filozofski razlagi nobene pozornosti ali pa je morda ni slišal in je silil gospo, v skrbi, kaj bo še slišal:

»Ali se je vama tam kaj drugega pripetilo? Ali se je vama kaj zgodilo?«

Gospa Beti si je obrisala z robcem mali nos, nabrala je sape in je odgovorila:

»Hvala bogu, stari, ničesar se ni zgodilo. Toda strahu sem toliko užila, da ne morem povedati, in Katinka tukajle tudi.«

»No, Venceljček«, je pritrdila teta Katinka, »marsikako noč nisva zatisnili očesa. To je poletno stanovanje za grenadirje!«

»Torej povejta vendar, za božjo voljo, kaj je bilo!« je silil mojster. »Saj sedita obe tu — nič vaju ni snedlo!«

»Venceljček, kmalu bi naju to snedlo«, se je zopet oglasila teta Katinka. »Tam je krasna menažerija!«

»No, stari«, je hitela pojasnjevati gospa Kondelikova, kakor bi se bala, da se ne bi Katinka z mojstrom sprla »ti si mož, toda če bi moral ponoči vstati, veš, v temi in bos in bi naenkrat začutil pod nogo nekaj mrzlega, mokrega, slinastega, da na tem spodsneš in ko posvetiš, vidiš, da si stopil na polža — —«

»Na takega črnega in brez hišice!« je pristavila teta Katinka.

»Brrr!« se je stresla gospa Kondelikova. »Potem ne bi več zlezal iz postelje.«

»In če bi bil samo eden, Venceljček!« je dopolnjevala Katinka. »Toda Beti krične, jaz tudi skočim iz postelje — tu leze eden kakor jegulja, tam drugi, tamle tretji — še vedela nisem takoj, kaj je to, in tamkajle, za kriščevo voljo, močerad! Me dve sva bili tam kakor v akvariju!«

»Kje pa se je to vzelo?« je strmel mojster.

»Iz tal je lezlo«, je pojasnjevala gospa Kondelikova. »Mislija sem, da me bo kap zadela. Nisem vedela, kam bi postavila nogo, nisem si upala napraviti koraka in čakala sem samo, da začne to sikati. Do jutra nisem zaprla očesa in Katinka tudi ne, drugi dan pa sva vse špranje zadelali in zamazali. Toda v temi nisva več spali. Vedno sva imeli nočno svetiljko.«

»Ravno tako, kakor bajta na močvirju, in v njej vse one grde živali«, se je jezila Katinka. »Saj so tam po kotih tudi gobe rastle, stebelca kakor vžigalice in glavice kakor čepice. Še šampionov je manjkalo!«

Zdelo se je, da so te vesti o nepričakovanih lastnostih stanovanja pri Gozdarju mojstra Kondelika potrle.

»Vidiš, mamica«, je rekel, kakor bi se opravičeval, »kje bi prišlo človeku na misel, ako išče poletno stanovanje, da bi za poskušnjo tudi v njem spal. In moral bi to napraviti. Ravno opoldne je

vse brez pogreška, veselo.«

»Toda to še ni bilo najhujše, stari«, je nadaljevala gospa Kondelikova. »Reci mi, prosim te, ali si videl gozdarjeve otroke?«

»Otroke?« je ponovil mojster. »Ne spominjam se več, morda nisem videl vseh. In kaj je z otroki?«

»Saj sem si mislila, da jih nis videl. Gotovo bi se vstavil pri njih. Zakaj to je nekaj posebnega, prav posebnega.«

»Skratka, Venceljček: niti eden izmed njih nima zdravih udov. Sami pohabljeni — od prvega do poslednjega«, je pristavila teta Katinka, kateri je gotovo predolgo časa trajalo, predno je prišla gospa Kondelikova do jedra.

»In kaj pa ima to — za božjo, ljudje — z vašim stanovanjem skupnega?« je vprašal mojster, ki ni tega nikakor razumel.

»Stari, oni niso pohabljeni od rojstva. Na primer Fauda, najstarejša, štirinajstletna. Ta nima očesa. Potem Pepček, desetletni, njemu manjkata na levi roki dva prsta, osemletni Vašek ima samo polovico levega ušesa. Petletna Božena levo nogo krajšo. Triletni Karlek ima čez celo čelo obrunek, kakor bi bil v turški vojski. Edino dete v zibelci je zdravo, toda če ostane tudi potem, ko doraste, to ve bog. In tako se mi je včasih zdelo, da bog res ne ve, komu daje otroke. Kaj ne, čudno se ti zdi, in ne veš, kaj bi rekel k temu. Da ti povem: pri Gozdarju so si mislili, da jim bo angel varuh za pestunjo. Celi teden je bila Gozdarka doma, to je res. Toda ko je bilo v nedeljo popoldne pet ura, jo je v hiši vse peklo. Gozdar je bil že nedeljsko oblečen in Gozdarka, čudno da se ni pretrgala, tako se je oblačila. Takoj prvo nedeljo, ko sva bili tam. Potem sta odšla, še adijo nista rekla. Dolgo nisva vedeli, da so ti tam in čudno se je nama zdelo, da nihče izmed otrok ne kriči v sobi. Sternilo se je, povečerjali sva, hočeva iti spat. Naenkrat ti nastane grozen krik — —, kakor bi tam koga na raznju pekli. Katinka pravi: Poglejvi, kaj se tam godi — morda niso Gozdarjevi doma. Seveda niso bili. Vstopim v sobo — kakor prava revolucija. Najstarejša punca ima puško, Pepček samokres, Vašek sekuro, Božena opleta s sabljo, triletni Karlek so ravno vrgli od mize — vpil je na tleh kakor živina — in najmanjši otrok je ležal nag poleg petrolejeve svetiljke. Samo malo naj bi bil sunil — in vse bi gorelo, za božjo voljo! Stala sem tu, kakor Lotova žena, samo kriknila sem: Postavite to v kot, otroci! Kondelik, puška nabit, samokres nabit, sablja kakor britev, sekira je imela konico kakor igla — in s tem so se otroci igrali! Takole so se igrali tudi prej, in drug drugemu je ustrelil v oko, odstrelil prste, uho, Božena si je vsled padca pohabila nogo, Karleku so razbili čelo — in ta mali se bo gotovo še kje ubil! — Kje so oče, mamica? zakličem. Pri godbi! — Vsako nedeljo hodita k godbi, te otroke pustita doma brez nadzorstva in se vrmeta še le ob eni, ob dveh po polnoči. Ravno to nedeljo nisva zatisnili očesa, dokler nista prišla stara dva — ne vprašuj, kakšna sta prišla. In to se godi nedeljo za nedeljo. Gozdarka se mi je samo smejala, ko sem ji prigovarjala, da naj ne pušča tako otrok. Saj si nič ne napravijo, pravi. Toda kako prideve me dve do tega! Otroci kakor divja zver in med njimi na mizi svetiljka. Saj lahko zažgo. Kaj še, je rekla Gozdarka, to je tak petrolej, ki komaj v svetiljki gori. Bili sva tam kakor v puščavi, Kondelik, in vsako nedeljo sva bedeli, da se ne bi kaj pripetilo...«

»Zakaj pa mi nisi o vsem tem pisala, Beti!« je rekel mojster Kondelik očitačoče. »Prišel bi po vaju kakor po telegrafu.«

»Stari, povem ti po pravici, sramovala sem se. Videla sem, kako nerad vidiš, da grem proč in sram me je bilo takoj priti nazaj. Toda slednjič je bila kupa polna. Predvčerajšnjem, v četrtek, je bilo nekako prošenje ali kaj in stara Gozdarjeva sta zopet odšla, čeprav je bil delavnik. Sedim s Katinko, kakor vselej, da bi bila na nogah, ako bi se kaj pripetilo. Naenkrat ti počni v sobi pri Gozdarju štel — in krogla iz puške prodre njihova vrata in takoj potem naša vrata in prifrči v našo sobo! No — me dve sva stali tu kakor kamnata kipa. Da se gre tudi nama za življenje, tega nisva pričakovali. Kaj in kako je bilo naprej, ti niti ne povem, nič več se ne spominjam na to. Toda večeraj jutraj sem poslala po voz, popoldne sem naložila kovčka in danes sva od tam ušli. Za nič na svetu ne bi hotela preživeti tam nedelje. Hvala lepa za tako poletno stanovanje!«

Gospa Kondelikova se je oddahnila, ko je končala povest svojega trpljenja in Katinka je prikimala z glavo, kakor bi vse potrdila, kar so slišali.

Pepica je čudno gledala mamico, v kaki nevarnosti je bila, Vejvara niti dihal ni.

Sedaj je gospa Kondelikova vstala, segla po ročni torbici, vzela ven nekaj zavitek, odvila je papir in položila pred soproga majhen, črn predmet.

»Poglej, stari, tukaj je ona krogla — odbila se je ob zidu in je pala na tla. Vzela sem jo za somin — še par komolcev na desno in postal bi udovec...«

Mojster je prijel ploščnato kroglo, vrtil jo je med prsti, skrbno jo je ogledoval, potem je segla po nji Pepica, ogledala si jo je in jo dala Vejvari.

In potem so proglasili vsi enoglasno, da se je zgodil naravnost čudež, da je mamica ušla težki poškodbi, če že ne smrti.

Mojster je globoko vzdihnil, kakor bi se mu zvalil kamen od srca in je rekel skoro skesano:

»Beti, jaz sem ti hotel poiskati kar najboljšo stanovanje. Da bi se ti moglo kaj takega pripetiti, mi ne bi prišlo do smrti na um.«

Potem je pristavil še bolj skesano in še bolj počasi:

»Ali hočeš iti sedaj kam drugam, Beti?«

Gospa Kondelikova je dvignila obe roki in je slavnostno proglasila:

»Stari, za nič na svetu in do smrti se ne ganim odtod! Ne, Kondelik! V Pragi sem zrastle, sem spadam in pod temle stropom — če ne pod našim na Vinogradih — hočem dokončati življenje. Samo enkrat sem pokusila letovišče — in zadosti ga imam. Ni za vsakega tale stvar.«

Pepica je zamišljeno pogledala mater, naenkrat se je obrnila k Vejvari in je rekla odločno:

»Fran, — jaz tudi ne pojdem nikamor. Pojdeva domov, in tam ostaneva, naj reče kdor hoče in kar hoče. Ali bi rad, da bi tudi mene kje ustrelili?«

»Za božjo voljo, Pepica!« je zaklical Vejvara prestrašen.

Sedaj se je oglasila teta Katinka:

»Najboljše izmed vsega je skušnja! Sedaj jo imamo. Kar sem na svetu, nisem hrepenela po letoviščih!«

In teti Katinki je bilo nekako lahko pri srcu, da je s to izjavo odvalila od sebe krivdo in zaslugo vsega, kar je Beti doživela.

Dalje v »Narodnem listu«.

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel

brivnico

v Tegetthofovi cesti št. 22, v hiši dr. Kaca.

Opozarjam, da je moja brivnica edino slovensko podjetje te vrste v Mariboru, potrudi se bom vedno, da bom občinstvu vsestransko ustregel. Zato se priporočam vsem narodnim krogom.

J. Gredlić, brivec.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Naznanilo in priporočilo

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem preselil svojo obrt iz Brega v Gaberje, Graška cesta št. 59 pri Celju. Obenem se priporočam za nadaljno naklonjenost ter želim cenj. naročnikom

srečno in veselo novo leto!

Karol Váca, sodarski mojster

v Gaberju pri Celju.

Vabijo se

vsi cenjeni gosti, prijatelji
in znanci na

domačo veselico

s plesom

(Silvestrov večer), ki se vrši
danes v soboto v gostilni
g. Čečeka v Gaberjih št. 16.

Z odličnim spoštovanjem

Konrad Čeček.

Pri nakupovanju naj se gleda na varstveno znamko, ki se nahaja na originalni H ozobci.

Pri nakupovanju naj se gleda na varstveno znamko, ki se nahaja na originalni H ozobci.

Iščem za takoj ali pozneje dobro idočo

trgovino

ali zato pripravne prostore v bližini železnice na Spodnjem Štajerju ali slov. Koroškem. Ponudbe na naslov: „Narodni trgovec“, Pristova Spodnje Štajersko.

Za zdravnike in penzioniste!

Krasno vilo

z vrtom in sadonosnikom — 5 minut od farne cerkve —, ki ima 4 lepe sobe, kuhinjo, pralnico, kabinet in klet, dá takoj poceni na več let v najem Posojilnica pri Sv. Barbari v Halozah. To stanovanje bi izvrstno ugajalo za zdravnika, kateremu se bi ne trebalo bati na 15 km naokoli nobene konkurence. 658 6-6

Pozor!

V pivnico v Laškem si usojam vabiti cenjene goste na sveže pivo, dobra vina, topla in mrzla jedila.

Na razpolago je bilard.

S spoštovanjem
Mihael Lapornik,
najemnik.

428 52-24

Suhe gobe, žito, fižol, laneno seme, sploh vse deželne pridelke kupi

Anton Kolenc, Celje

„Narodni dom“ in Graška cesta.

Istotam se dobi vse špeci-rijsko blago, kakor žito in deželni pridelki, najcenejše, n. debelo in drobno. — Premog v celih vozovih, debel K 210, droben K 1'40 100 kg na dom postavljen v Celju. Drugam po dogovoru. — Predivo in solnate vreče se kupijo v vsaki množini.

Novosti

v suknenem in manufakturnem blagu

priporoča v največji izberi

Karol Vanič, Celje
„Narodni dom“.

249 38-38

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

Franc Strupi

Celje, Graška cesta.

Prevzete vse steklarskih del.

Najsolidnejša in točna postrežba.

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklenih in porcelanastih posod, svetilk, vsakovrstnih šip, ogledal in okvirjev za podobe.

Na debelo! Na drobno!

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikovška cesta št. 5
se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in po zimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo po ceni.

Veliko dvorišče za vozove in tri hleve za konje.
Za zabavo služi 660-3

kegljišče, po zimi zakurjeno.

Po leti sedi na senčnatem vrtu.

V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno v sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus. Lastnik. **Ivan Millionig.**

Velikanska izbira novoletnih daril

Prica & Kramar

511 35-35

Celje.

Edina narodna trgovina galanterijskega, norimberškega in modnega blaga.

R. DIEHL,

žganjarna, Celje

priporoča svojo veliko zalogo doma žgane slivovke, tropinovca, brinovca, vinskega žganja i. domačega

konjaka.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje:

1 kg sivoga, dobrega, puljonega
2 K. boljšega 2 K 40 h; prima pol-
belega 2 K 80 h; belega 4 K;
belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg
velefinoga, snežnobelega, pulje-
nega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha,
sivoga 6 K; 7 K; belega, finoga
10 K. najfinjši prani puh 12 K. — Kdor vzame 5 kg,
dobi franko.

Zgotovljene postelje

Iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nan-
kinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, s 2 zglavni-
koma, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napoljen z novim,
sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K;
napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K,
14 K, 16 K; zglavniki 2 K, 3 K 50 h, 4 K. — Pernice
200 cm dolge, 70 cm široke K 13, 14, 15, 16, 17, 18 in
21; zglavniki 90 cm dolgi, 70 cm široki K 4, 5, 6, 7, 8, 9,
10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24,
25, 26, 27, 28, 29, 30; podpernica iz močnega rižastega gradiva. Razpošiljanje
po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj
ali zamenjati franko. Za neugajoče se povrne denar. —
Cenovnik zastoj in franko. 456 50-22.

S. Benisch, Deschenitz, šte. 199, Šumava, Češko.

IV. Jax & sin, Ljubljana

336 52-32

Dunajska cesta šte. 17

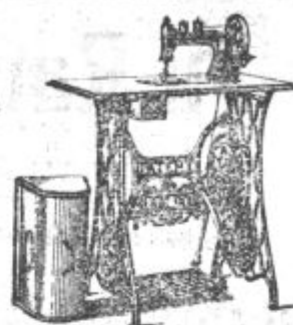
Priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
za rodbino in obrt.

Pisalni stroji „Adler“.

Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

Poštno-hran. rač. št. 848.428.
1128 zadrugnikov.
Vplačani deleži K 21.024.—.

Ustanovno leto 1881.

Telefon št. 2.

Rez. zaklad nad K 100.000.—.
Denarni promet v letu 1909
K 4.020.030-96.

„SÁVINSKÁ POSOJILNICA V ŽALCU“

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO.

Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2% z letnim pripisovanjem k glavnici, položbe v tekočem računu pa po dogovoru, od dne
od dne s poluletnim kapitalizovanjem. **Rentni davek** plačuje posojilnica sama. **Hranilne knjižice** drugih zavodov sprejema
kot gotovino. **Posojila** daje na hipoteke, hipotek rne cesije, vrednostne listine, dragocene stvari, na blago, ki ni po-
kvari podvrženo in na poroke; dovoljuje odprti kredit v tekočem računu in eskomptuje trgovske menice. Obrestna mera
je 5 do 6%. Preskrbuje ceno inkaso nakaznic, menic in v tekočem računu poslovanje s čeki. — Postrežba v vsakem
oziru kulantna in točna. Poštnohranilne položnice in lastni čeki na razpolago. Posluje vsak dan; posebni uradni dan za
stranke pa je izvemši praznike vsak ponedeljek in petek.

293 26-19

Edino narodno kamnoseško podjetje v Celju.

Prva južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba.

Brzjavlj.: Kamnoseška in-
dustrijska družba Celje.

Stavbena in umetna kam-
noseška obrt s strojnimi
obratom.

Izvrševanje vseh stavbe-
nih del kakor stopnic, fasad,
podbojev, pomolov, nastavkov
tlt. iz različnih kamenov in
cementa.

Spezialna delavnica in
podobarski atelje za
umetna cerkvena dela
kakor: altarjev, obhajilnih mis,
prižnic, kropilnih in krstnih
kamnov itd.

Brušenje, poliranje in
struganje kamena s trojli.

Mnogoštevilna zaloga
nagrobni spomenikov iz
različnih marmornih vrst gra-
nitov in sijentov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoni-
ranih rodbinskih grobišč
(rakev).

Tlakovanje cerkva, dvoran
in hodnikov s šamotnim ali
cementnim tlakom.

Izdelovanje pohištvenih
plošč iz različnih najbolj idočih
marmornih vrst v vseh oblikah.
Popravljanje spomenikov, ude-
lanje napisov v iste.

Vinko Kukovec

stavbeni podjetnik in tesarski mojster,
lastnik parne žage na Lavi pri Celju
prevzame vsakovrstna

stavbena zlasti tesarska dela.

61 50-50

Ne pozabite

si ogledati pri

Ivanu Ravnikar, Celje

popolnoma svežo zalogo rozin, čreh, grozdčev, pignol, datelnov, marelic, bosanskih sliv, mandelnov, pistacij, lešnikov, orehov, orančni cedri, pe-civa za čaj, zdravilnega konjaka, ruma, slivovke, kranjskega brinjevca, vseh vrst likerjev, čaja ter južnega sadja in delikates. Božični okraski:

471 59-21

Sprejemem pridnega **učenca.**

Rafael Salmič

trgovina z urami in zlatnino v „Narodnem domu“ v Celju.

Velika izber **novosti**, zlatih in srebrnih verižic, priveskov, dolgih zaponk, zapestnic, uhanov, prstanov, gospodskih in damskih ur, nastavkov, jedilnih sprav, predmetov v novem srebru, optičnih predmetov i. t. d. Naročite cenike. Postrežba točna in solidna.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Poštno hran. račun št. 54.366.

Telefon št. 48.

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

„LASTNI DOM“

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

Pisarna je v Celju, Rotovsko ulice št. 12

•••

Urađuje se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure ••• dopoldne. •••

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruge ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagatelj tako da dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun ••••• glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih •••••

54

Južnoštajerska hranilnica v Celju v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4 1/2%. — ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Šoštanj, Sevnica, Šmarje, Gornji Grad in Vransko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 363.000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v občekoristne in dobrotelne namene za gori navedene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove 30.000 K, za napravo potov 4500 K,

različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 8.550 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 4.450 K, hranilnico ustanovivšim okrajem izplačalo pa se je 26.300 K za dobrotelne namene, skupno tedaj nad 83.800 K. Sprejema tudi hranilne knjižice drugih, posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Slovinci, poslužujte se

Južnoštajerske hranilnice pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, da se naloži denar za mladoletne oziroma za varovance izključno le v **južnoštajersko hranilnico.**

48 52—51

POSOJILNICA v CELJU

POSOJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z omejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 zadrušnikov, kateri imajo vsega nad 72.000 kron vplačanih deležev.

POSOJILNICA urađuje vsak dan od 9. ure do 12. ure dopoldne razun nedelje in praznikov.

— Poštno h. anilnice ček. št. 9579 —

V lastni hiši
„Narodni dom“

Telefon šte. 22

HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, ako tud ni član zadruge ter jih obrestuje po 4 1/2%. — Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. Posojilnica plačuje rentni davek sama, ne da bi ga odtegnila vlagatelj. Posojila daje na osebni ali hipotekarni kredit proti 6%, 5 1/2%, in 5% obrestovanju.

Nad 6 milijonov kron hranilnih vlog

Nad 332.000 kron rezervn. zaklada

18 52 52